

Latvijas tējas sēnes audzētāju asociācijas preses orgāns

Tējas Sēne

paša audzināts draugs

Oda tējas sēnei

Kaspars Vanags, speciālis LTSAA

Tējas sēne var tikt interpretēta arī visai prozaiski, tādejādi uzsverot vienigi tās utilitāro nozīmi. Izskata zinā līdzīga kaut kam starp medūzu un giotainu pankuku, tā mitinās trīslītru burķā uz dažas labas virtuves palodzes un ir ieauguusi mājinieku sadzīvē kā ikdienas lieta, kurai veltot pienācigu uzmanību un mazliet pūles, tiekam atalgoji ar atsvaidzinošu un veselīgu dzērienu. Tomēr ne katrā mājā tā garšo vienādi, un tikpat atšķirīgi ir arī sastopamie viedokļi par tās nozīmi.

1999. gada ziemā aktivistu grupa *Primitive* vairākos Latvijas periodiskajos preses izdevumos ievietoja studiņājumu, lūdzot atsaukties tos, kuru mājās ir tējas sēne. Apsekojot atsauksmes, aizsakās pētniecisks darbs, kura rezultātā tiek apzināta šī specifiskā sabiedriskā kopiena, kā arī tajā dominējošie uzskati par sēni un "lietu kārtību". Ir iegūti dažādi tējas sēnes paraugi un pierakstītas izplatītākās šā dzēriena lietošanas formas. Neraugoties uz to, ka sarunas ar tējas sēnes audzētājiem tika fiksētas digitālajā ierakstā, runātāji pārsteidza ar neviltotu atvērtību. Reizēm tajās bija jaušama gluži vai ezoģiskā bijiba, citreiz - vien romantiska nostalģija pēc bērnības brīnuma. Tīkšanās reizū ieraksti ļauj ielūkoties pasaules, kas šķiet

piederam citai dzīves telpai un mazliet atgādina pasaku. Lūk, fragments no kādas sarunas:

"Atceros, ka pirmo reizi ar to sastaposis agrā bērnībā, apciemojot lauku omi, kura dzīvoja dzīļi Sēlijas mežos. Mājas sauca "Celmīlauži" un tāpat kā pārējās nedaudzās šejiennes saimniecības bija gandrīz nesaistītas ar rajona infrastruktūras tīkliem. Turp veda švaks zemesceļš, un līdz pat deviņdesmitajiem, kad ome beidzot pārcēlās uz pilsētu, tur nebija nedz telefona, ne elektības. Vasarās kaimiņi savā starpā sadalīja nakts stundas, viens pēc otra nabinot pannas un vannas, lai atbaidītu no kartupeļu laukiem mežacūku barus, un ik dienas satikās vakara peldēs laikā pie kopējā mežezera. Omei gala istabā bija kabineta filēlis, kuru tā atveda, bēgot no pilssētas un deportācijām, kā arī zelta rinki ausis, kurus viņa nonēma vienīgi ejot uz kūti. Lai govs slaucot neaizmēr ar asti kūts sūdos.

Savukārt kaimiņu tantei, lietuvietei Zītai, gandrīz pašā ezermalā bija tēstu guļbalķu erbēgis, kas krietni vēlāk, nejausi apgāzoties petrolejas lampai,

nodega, uzspridzinot no zemesbrāļu laikiem puspagrabā paslēpto munciju. Viņas mājai bija plaša un neticami spodra virtuve, kurā uz vecmodīgās bufetes stāvēja manu regulāro apciemojumu iemesls. Tējas sēne. Vienīgais ko es zināju, bija tās lielekā garša. Savukārt visus manus jautājumus par tās izceismi un būtību Zītas tante aizmāja gaisā ar roku vai iestācīja priekšautā. Vēlāk tās parauja atvedu uz Rīgu, vienu laiku mēs to tiri regulāri dzērām, bet kaut kad tās vairs nebija. Grūti pat atcerēties kad un kāpēc. Turklat, tā alzgāja, tā arī mūs nepamudinājusi sameklēt atbildes uz jautājumiem, kas izskaidrotu šīs parādības fenomenu. Atceros vienīgi, ka dzerot tējas sēni, izjutas bija citādākas, nekā dzerot zaptes ūdeni vai plenu. Protī, tā bija apzināja, ka tu kontaktējies ar būtni, kurai uzticīs, bet patiesībā nemaz isti nepazisti. Turklat, tā uzvedās gluži kā dzīva. Auga un dalijs, reizēm sagurusi nolaids burkas dibenā, bet pabarota atkal peldēja virspusē. Nikdams pa māju, dažkārt sāku to pētīt, pacēlu pret gaismu un vēroju kātā nākušu kārtīnu, minot, no kurienes nākusi pati pirmā. Protī, ciltsmāte.

Nesen draugi to uzdāvīnāja man no jauna. Stāv virtuvē uz galda un mudina domāt par to, cik tuva vai attāla radiniece tā ir manai iepriekšējai. Mēģinu

Oda tējas sēnei

turpinājums

Iedomāties vīsus pārējos, kuriem tā ir mājas, un prātā pārcilāju iespējas, kuram no draugiem es varētu uzticēt nākotnē gaidāmos sēnes mazļus. Tur vajadzīga apzināti izkopta attieksme pret brīnumu. No otras puses, varbūt tieši tējas sēne var palīdzēt izkopt?

(K., rīdznieks, bez konkrētas nodarbošanās, 30 g.v.)

Atnācēja vai frankensteins?

Ir zināms, ka ap 415. gadu to Japānā ievedis korejiešu ārsts Kombu, kuru turp aicina dziedināt imperatoru Inkio, bet Latvijā tējas sēne ienākusi līdz ar pārejām no Krievu-Japānu kara mājas pārvēstajām trofējām. Protams, tas tikpat kā neizskaidro sēnes izceļsmi un jauj cilvēkiem, kuru sadzīvē tējas sēne ienem visai stabili vietu, to traktēt dažādi.

Izanalizējot pēc *Primitive* aktivistu Katrinas Neiburgas un Pētera Kimeja ierosinājuma izveidotās darba grupas savāktos materiālus, iespējams izšķirt vairākas tējas sēnes audzētāju pamatgrupas. Katrā no tām tējas sēnes fenomens tiek skaidrots savādāk, tomēr kopeja ir izziņe tās interpretāciju bāzēt uz patēriņtājiem sākotnējiem noslēgumiem alternatīvu pasaules redzējumu. Ilustrācijai ieskicešu trīs apjomigākās pamatgrupas.

Pasi lietiskākie no viņiem tējas sēni uztver kā *atradeni*. Doma, ka tējas sēne kādreiz ir atrausta un pieradināta, viņus iepāši nemudina meklēt atbilstes uz jautājumiem, kur un kad gan tā tiks uzieta, vai kuram ienāca prāta to atnest mājas, ieguldīt traukā un pabarot ar tēju, kas saldināta ar pāris karotēm cukura. Viņu skatījumā daba sniedz neierobežotas jaunatklājumu iespējas, un būt par kārtējo "atklājēju" nav nekāds varonards, jo *atradumi* ne vienmēr harmoniski iekļaujas mūsu dzives ritmā un reizēm kardināli izmaiņa esošās dzives telpas aprises.

Cita grups priekšplānā izvirza versiju, ka tējas sēne varētu būt radīta mākslīgi. Kurš to izdomāja un kādos apstākļos notika šīs savdabīgais laboratorijas eksperiments? Tējas sēni kā etiķskabes baktēriju un dažādu rauga sēnu simbiotiskā koloniju nākas uzskaitit par dzīvu organismu, un vai tādā gadijumā nav radīta *baktērija-frankensteins*? Ar kādu mērķi tā radīta? Kādēj tā spēj tikt joti savaldzināt savus lietotājus? Lai ari sēnes austrumnieciski senā izceļsmē atbilstu versijās gādā par noslieci uz misticismu, šīs grupas viedokli šķiet spoguļojāmies sablediskajā domā arvien pieaugašās bažas par patēriņa produktos un to dizainā iekodēto sociālās regulācijas mehānismu ietekmi uz patēriņtāji, nezina par kāmījas lomu cilvēku ikdienas uzturā un balles no genētiski modifīcētās nākotnes.

Trešo grupu vieno uzskats, ka tējas sēne ir atnākusi pati. Atšķirībā no pārējām grupām, vairums šās viedokļa piekritēju ir gados jauni cilvēki. Tā ir teorija par tējas sēni kā *atnācēju*, jeb svešo. Gandriz vienmēr tā tiek norādīts uz sēni/baktēriji raksturīgo spēju infiltrēt savas kolonijas cilvēku dzives telpā, uz prasmi iekļauties jebkura ģeogrāfiskā reģionā vai sociālpolitiskā slānā sadzīves modeļi. Atšķirīgi tiek vērtēta ietekme, kādu tā atstāj uz lietotāju: vieni domā, ka saskarsme ar "svešo" liek pārvērtēt pašam savas esības modeļi, bet citi norāda, ka regulārāka saskarsme ar "atnācēju" attīsta individuālu komunikācijas spējas. Šīs spējas laujot saprast un saprasties ar

paralēlajām dzīvibas formām, pārliecībās par eksistences modeļu daudzveidību un izprast to savstarpējo saistību. Daži tējas sēni pat pielīdzināti delfiniem, kas arī esot citas civilizācijas kopa uz mūsu planētas, bet tādi gadijumi gan laikam ir zinātniskās fantastikas iespāids.

Brīnumā sēnes multifunkcionālisms.

Lepezioties ar aptaujas materiāliem, nevar nepamanīt tējas sēnes audzētāju šķietamās divinābas. Dažs neēd gaļu, bet citi ir visai agresīvi noskanoti pret pasaule lecienītēm atspirdzinošajiem dzīreniem, piemēram, Coca-Cola vai Pepsi. Vieni norāda uz sēnes antibiotiskajām ipašībām un pauž negatīvu attieksmi pret mūsdienī farmakoloģiju, bet citi uzsver, ka tējas sēnei piešķir spēju attīrt organismu no toksiskiem sārniem, kuru klātbūtni organisma veicina dzīve pilsetā.

Norādes par tējas sēnes pozitīvo ietekmi uz lietotāja veselību vienmēr atrodamas kontekstā ar negācijām, kādas aptaujātie piešķirši mūsdienīgam dzīves stilam. Jēdziens "veselīgs" tiek tālojotās nekā utilitāra domā saskatīt tājā vienīgi produktu "iekšķigai lietošanai". Tējas sēne kalpo kā multifunkcionāls līdzeklis, ap kuru centrējas alternatīva dzīves telpa un savādāki sadzīves paradumi. Tālāk tekstā iūkošos to ilustrēt ar dažiem piemēriem.

Coca-Cola un "iespējotais lūksums"

Interesantas šajā ziņā ir "veselīgs" paralelēs starp tējas sēni un Coca-Cola, kas aizsākumā tīrgota aptiekās kā medicaments. Tādejādi lietotājs tika lēnām pierādināts pie dzīrenā divinābas garšas, kam tolaik nekādā ziņā nebūtu bijis pa spēkam sniegt citu baudījumu kā vienīgi apziņu par tā veselīgumu. Izpalielot produkta izredzēm kļūt patikamam un pievilcīgam nepastarpināti, tāka piemeklēta papildus vērtība, kam kalpot par motivāciju tā patēriņam. Ar laiku iepriķējošo papildus vērtība nomainījusi citu, bet ari ideja par atspirdzinājumu ir vienlīdz fiktīva.

Paradoksāli, bet Coca-Cola taču neremiēdā slāpes. Bieži tā tiek dzerta tad, kad es iau padzēries ko citu un tagad vari iedzert "to". Iespējams, ka ari "neko".

Piemēram, diētisko kolu, kura iztrūkst abi galvenie pārtikas produktu lietošanas motivi: tā tiek kā nav barojoša un tai izpalielot ari galvenais

raksturīgās garšas komponenti: kofeins. Dzerot "neko" zem "kaut kā"

maskas, tiek apmierināta tiekšme pēc visnepieejamākā vēlmu objekta.

Slovēnu filozofs S. Žižeks te saskata Nicēšos nosprausto atšķirību starp "neko

negribēt" (proti, "es neko negribu") un aktīvu, nihilistiski noskanotu paša "neko" negribēšanu. Sekojot Nicēšem, ari Lakāns esot norādījis, ka anoreksijas gadījumā cilvēks nevis vienkārši "neko neēd", bet grib apēst pašu "neko", t.i. vēlmu pašu galējo iemeslu/objektu.

Žižeks minētās piemērs ar Coca-Cola (pilnu tekstu atradisiet mūsu interneta mājas lapā), lai apjaust, ka sadzīvē ierasto dzīrenu nomaiņa pret jaunajiem soft-drink paveidiem raksturo ne tikai pāreju no bioloģiskas izceļsmes pārtikas uz kimiski sintētiskiem produktiem. Tā ir pāreja jaunā ticībā. Tā ir pārējoties no jauna izdormātā dzīves telpā, kuru pilda gudri "iespējotais lūksums".

Kontakts izolācijas apstākļos

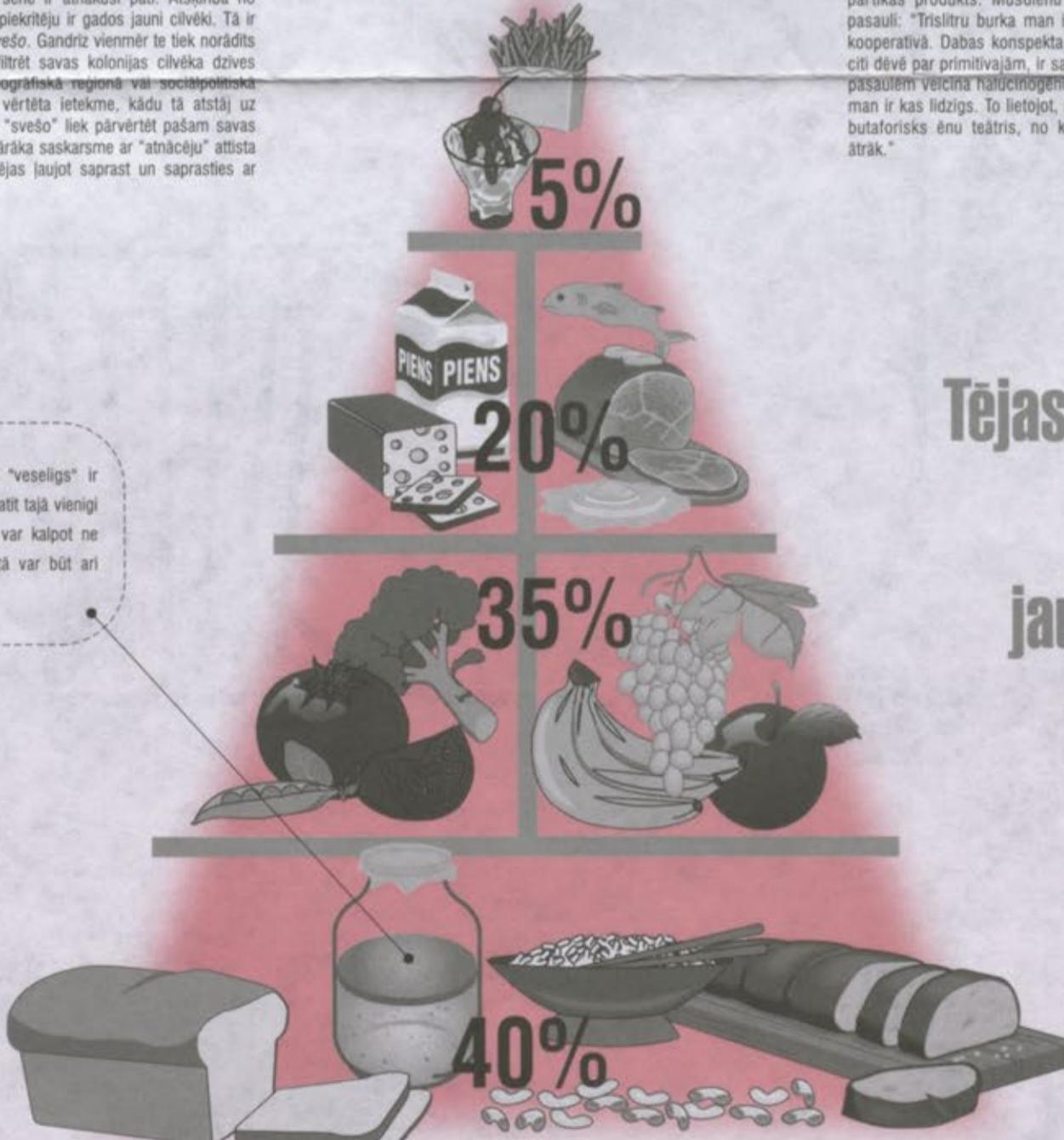
Palikuši uzticīgi tējas sēnei, tās lietotāju dzīves telpa nosacīti paliek vecā, un tāpat kā agrāk viņi labprāt tajā dalās ar citām paralēlās dzīvibas formām.

Tas šķiet visai būtiski laikā, kad flora un fauna arvien biežāk tiek aizstātas ar civilizācijas radīto tehnoloģiju produktiem. Daba pilsētā ir kļuvusi prestižā svārīgās lūkuss. Visai parastas šķirnes suns Rīgā maksā dārgāk, nekā uz laukiem - slaucama govs, bet govs cena un dārgāk ir oriģinālās izceļsmes īerbījs. Gimenes ar bērniem mājdzīvniekus aizstāj tamaguči. Sargsunus - signalizācijas sistēmas. Kopē iespējams klonēt pat cilvēku, jēdziens "radība" ir atņemta brīnuma un pašvērtības garša. Jaunradītajai pasaulei ir cits sastāvs: piāstmasa, digitālu attēlu plūsma, garšas simulanti un stimulatori. Tomēr ari šo trūkumu lecerēts novērst, apgrozībā ieviešot genētisko modifikāciju gala produktus.

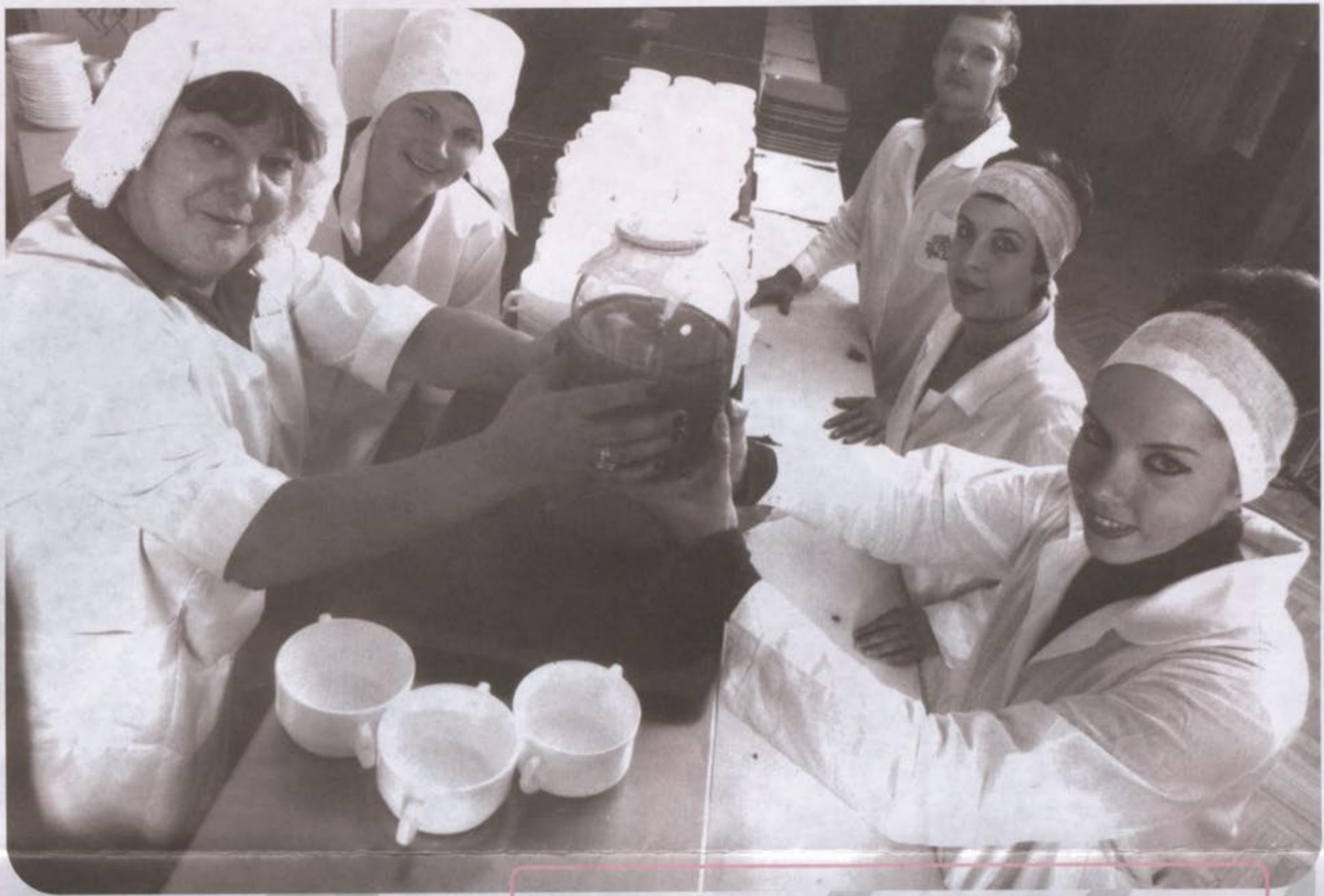
Jaunradītā pasaule atbilst utilitāriem mērķiem. "Viss radīts lietošanai. Šāda pozicija izslēdz nepieciešamību valcāt pēc atļaujas. Līdz ar to atmestas tiek ari tradīcijas, kurās iekodēti kontaktesānas mehānismi ar pārējiem dzīves telpā esošajiem." - atzīst viena no darba grupas apsekotajām tējas sēnes audzētājām, kura to pārmērīgi ne savas mātes un lieto jau septīto gadu desmitu. Lūk, kāds no viņas minētajiem piemēriem. Sadzīvē pat geišas lietojot māsiņos fasētu tēju, un tādēj neesot brīnums, ja ari latviešiem avenāju laikstus saaukstēšanas gadījumā aizstājis *Coldex* pulveris ar avenu garšu.

Tā kā digitāli modifīcētu aveņu attēlus mūsdienās iespējams sastapt biežāk nekā pašas aveņes, komunikācijā ar dabu cilvēki izvēlas vienpusīgu diktātu, atļaujoties aveņas padarītās lielākās un skāstākās ne tikai bildēs. Un ne tikai aveņes. Piepilsētās uzsliezt rūpniecības kompleksu ceļos cāli pārējot kaušanai gatavos brolēros nepilnu trīsdesmit dienu laikā, kaut ari kopš trēšās dzīvibas dienas tiem nogrieztī knābjī, laujot ietaupīt graudus uz hormonu rēķina." - tā, šokētā pēc nesenā putnu fabrikas apmeklējuma, mums stāstīja kāda gados pavisam jauna tējas sēnes audzētāja.

Vīpa uzstāja, ka tējas sēne viņas skatījumā vairs neesot tikai bioloģiski tirs pārtikas produkts. Mūsdienu dzīves telpā tā noderot kā izeja uz citu pasauli: "Trīslītru burka man ir kā plekitis zemes piepilsētas mazdārziņu kooperatīvā. Dabas konspekta fragmenti. Sabiedriskajās kopienās, kuras citi devē par primitīvājām, ir sastopami rituāli, kur kontaktu ar paralēlām pasaulem veicina halucinogenu sēnu maiņu. Nēsmejējties, bet tējas sēne man ir kā līdzdzīgs. To lietojot, supermārketa plauktu labirīnts man šķiet kā butaforisks ēnu teātris, no kura skatuves gribas nokāpt pēc iespējas ātrāk."

**Tējas sēne ir labs
laistījums
jauniem, nesen
pārstādītiem
rododendru
stādiem.**

Dzīvā tēja

Materiālu apkopojuši Agne Skane, LTSAA projektu koordinatore

Pirma reizi ieraugot burķa peldošo tējas sēni, daudzi nošusminās un dedzīgi pauž viedokli, ka ar tādu glotainu recekli nekādas darīšanās lēlāsties nevēlas. Tomēr par spīti šādai attieksmei, neskaitāmi cilvēki visā pasaulei uzkata tējas sēni par savu draugu, kop to un katru dienu dzer atspirdzinošo un veselīgo tējas kvasu - šķidrumu, kas veidojies rūgšanas procesā.

Samuraju sēne

Pirmā fiksētā liecība par tējas sēnes audzēšanu attiecas uz Kinas impēriju 221.g.p.m. Ī tā tējas kvasam piedēvēta nosaukums "Dievišķā tēja".

Tējas sēni ir bijusi sastopama arī senajā Japānā. Tās dziedinošas īpašības īpaši augstu vērtētuši bezbalīgie karotāji – samuraji, kas, dodoties ceļā, ūdens vietā savas blašķes pilddiņi ar tējas sēni kā līdzekli, kas lauj iegūt nemirstību. Spriezot pēc citām vēsturiskajām liecībām, jādomā, ka tas ir viens no retajiem gadījumiem, kad tējas kvass raudzēts, atrodoties kustībā.

Gadsimtu gaitā tirgotāji, karotāji, dēku meklētāji un misionāri sekmējuši tējas sēnes izplatību visā pasaulei. To lepazinuši Indonēzijā un Amerikā, Tibetā un Krievijā, Eiropā un Austrālijā. Laudis to uzskatījuši gan par ārstniecisku brīnumu un vērtīgu kara trofeju, gan par nepazīstamu un, iespējams, pat bīstamu dzīvā būtni no svešas zemes. Ne velti mūsdienās tējas sēni pazīst kā "Japānas sēni", "Austrumu sēni", "rūdzejseni", "Čambuko", "Volgas pavasari", "Mo - Gu", "Mandžūrijas sēnu tēju", "Kombušu" un "Champignon de longue vie" (aptuvenā tulkojumā no franču valodas – "sēne īgaun mūzam").

Tomēr tās audzētāji neslēpē, ka savai sēnei katrs atrod milvārdīnu pēc paša iestāšanās, jo jau izsenis valda uzskaņa, ka tējas sēnei jādomā kādas sievietes vārds, tikai ne tāds, kas jau rodams ģimenes līdzeklis.

Dziedniecisks dzēriens

Cilvēki, kas lieto tējas kvasu, apstiprina, ka tas palīdz atvieglo dažādas kaites. Lai arī sēni nevar uzskatīt par universālu brīnumlīdzekli pret visām cilvēciem zināmajām slimībām, tomēr fakti, ka dažādās kultūrās tējas kvass tiek lietots jau simtiem un pat tūkstošiem gadu, ir pārliecinošs arguments, ka šis dzēriens spēj veicināt labsajūtu arī kā ārstniecisks līdzeklis.

Viens no svarīgākajiem Latvijas Tējas sēnes audzētāju asociācijas (LTSAA) uzdevumiem ir popularizēt tradīcijām bagāto dzērienu sabiedriskās ēdināšanas sektora darbinieku vidū. Attēlā redzama aktivistu Šūniņa darbā, lepazīstinājuši ar tējas sēni Zemkopības ministrijas darbinieku sabiedriskās ēdināšanas kompleksa pavārtēs, aktivisti atstāj viņām ari dāvanu. Cerams, tā gūs piekrīšanu mūsu valsts agropolitiskajās aprindās.

Tējas kvasa dziedinošās spējas tiek rekomendētas šādiem gadījumiem:

novērš vēdera aizcietējumu
atvieglo artrīta sāpes, palīdz pret reumatismu un podagrī
attīra žultspūli un resno zarnu
uzlabo gremošanas sistēmu, novērš kūnā spazmas
palīdz apstādināt neinfekciju caureju
palīdz pret bronhiitu un astmu
mazina stresu, bezmīlegu
uzlabo redzi
palīdz pret galvassāpēm un migrenu
mazina alkoholiķu tieksmi pēc alkohola
tira problemātisku sejas ādu
koplinā matus, nostiprina nagus
spēcīga ķermenī, valro energiju
paaugstināta potenci un seksuālo energiju
pliemēt būtiskas antiseptiskas iepriekšas
uzlabo imūnsistēmu, padarot to izturīgāku pret baktēriju un virusiem

Tējas kvasa lietotāju aptauja liecīna, ka šīm dzērienam piemīt arī spēja samazināt negausīgu apetīti, tieksmi pēc treknā ēdienu un salduņiem, un tai ir vielmaiņu veicinošas īpašības, kas sadedzīna organismā liekos taukus. Šādās reitēs ieteicams izdzert pusglāzi tējas kvasa vēl pussundu pirms

jāatceras, ka tas, kas der vienam, var kaitēt citam.

Tējas kvass pēc garšas atgādina dzirkstošu, viegli skābenu ābolu sidru, kas brīnišķīgi veldzē slāpes. Bet rūgšanas procesam ielīgstot, šķidrums legūst aizvien spēcīgāku etiku garšu un patēriņšanai nav ieteicams. Tas ir dabīgs process, jo tējas sēne ir etiķskabes baktēriju un dažādu rauga sēju simbiotiska kolonija. Tējas kvasa sastāvā ietilpst organiskās skābes – etiķskabē, glikonskabē, plienskabē, vitaminī B1, B2, B3, B6, B12, vitamīns C, vielas ar antibiotisku aktivitāti, nedaudz alkohola un ogīskabās gāzes. Raudzēšanas process ilgst apmēram 5 dienas (šajā laikā dzērienu bauti nedrīkst!).

Skābju aktivitātes dēļ tējas kvasu neesot ieteicams lietot cilvēkiem ar paaugstinātu skābju daudzumu kungi.

Skaistums un enerģija

Tējas sēnes kosmētiskās īpašības tagad tiek piaši apgūtas un pielāgotas cilvēka ikdienai. Ir iespējams iegādāties 100% roku-ķermenē-sejas losjonu, kura sastāvā ir tējas sēne un citas ādu kopjošas sastāvdalas, tiek ražots 100% matu šampūns un 100% dabīgo kalnu kristālu un tējas sēnes dezodorantu.

Tējas sēnes veselīgais sastāvs izmantots enerģētiskā dzēriena radišanai, kas domāts īpaši sportistiem.

Šajā rakstā izmantoti materiāli no enciklopēdijām, periodiskajiem un interneta izdevumiem, tējas kvasa lietotāju aplaujām.

Pilnīgi iespējams, ka informācijā ir ieviesies arī pa kādai neprecizitātei. Taču viens ir skaidrs – būtu naivs bieži, ka, dzerot tējas kvasu, 3 dienu laikā var iegūt ideālu figūru, mūžīgu jaunību un atbrīvoties no visām mājām. Tējas sēne nav burvju eliksirs, bet gan ekoloģiski tirs un dabīgs produkts.

Tējas sēnes burviba slēpjas kādā ticējumā - Izkaltēta tējas sēne ir talismans, kas sargās savu salīmnieku no jaunas acs un glabās viņa mājas svētību.

open
art management

Tējas sēri iepriekšējiem audzīt jābūt tīkuma zinātā burķa – attiecīgi liels val-mazums kā tā diamets. Tomēr iepriekšējai arī, ka mazākā burķa būs mazāk skidums, ko patiņi, tādēļ iemantikas ne varētu izmaksot ļoti lāgi.

Lūk varat uzturēt vēlākā pēc pāla lietotā parās spārnībām, pievieno cokoli un mazākās tāpēc iepriekš. Dzīkākais veidots būt caudē, bet ne sliekotēdam, ne plāks slīgumā, bet arī ne bezdzēsējam, ne daudzām sūkumām izmēģināt skidus proporcijas: 1 likārs cokura un tri skābekļu audzēknes tējas iepriekš ar 1:1 udāni. Lēgūt skābekļu umas, atbrēvēt kārti labās temperatūrai un tad iepildīt burķi. Labāi iemantot griezētā lepu reži.

Tējas sēri iepriekšējiem nekādā sīta, vēlā udāni un regulārs burķa ar iepriekš sagatavotu Rābromo 11, kā sīne būt, ar citādi virzīto uz augšu. Tad tas 5 dienās nostāvēs, bet sīstāk dara dzīvības ir gatava. Šādu procedūru atkārtot apņēmējiet reizi divas nedēļas, bet iepriekšējās dzīvības vāl nu pamodījiet vālās sākot.

Sēnei augot, vēlākais kārtas. Kad tādas ir vairākas, kājās dzīlēšanas laikā, kārtotās kārtas var izvēlēties dzīvību. Pirmsāk kārtu no tām arī sevi! Audzējiet sāni divas burķas, iepriekš audzētās un ielikšanas periodās izķartot pamdušus, kas liec izvirzīties no 5 dienās īgaudiņiem.

Burķu ar sāni nav vajag sunt zems temperatūra, ka arī sākot sausas gaismas. Kārtotās audzējētās burķu būtīt atvēlēt. Vislejšamā, to paklāj ar mazās kārtu.

Mūžs kopā ar tējas sēni

Lana Daniļeviča pie jūras. Lana ir LTSAA pirmdbinātās ražotnes darbiniece. Viņas aprūpē ir turpat divsimts tējas sēnu kolonijas. "Mātes-matricas," - smejas Lana, un viņai ir taisnība, jo tās LTSAA un OPEN aktivistiem dod iespēju ik mēnesi nogādāt sēnes paraugu vairāk nekā diviem tūkstošiem interesentu Rīgā, Latvijā un pat aiz tās robežām. Tējas sēne - bioloģiskais dzintars?

Tekla Šaitere, *Diena*, speciāls LTSAA

Pievienekos devinstāvu namā dzīvo kāda jauka sieviete Lana Daniļeviča. Pēc manā zvana aiz durvīm atskan cits zvanīšs — dzidri reiženi, un pirmā man pretī izskriens Mietie — tā sauc Lanas deviņus gadus veco skaisto pēlēko un slaido pudelē. Lana smaida un aicina iekšā.

Virtuvē, kur parasti mājās mēdz pasērīt ciemini, uzreiz parmanu ari savu nācienā vājinieci — uz gaidā-trislietu-burku lepni izpleties skaita, bālgani peleķa tējas sēne, tik joti līdzīga tālo zilo jūru meduzai. Uz Lanas piedāvājumu — kafiju vai tēju, atbilsto — tējas sēni. Lana smiejas, saka, ka jau paredzējusi šādu atbildi. Vina uziek uz galda glāzes, caur marlu izfiltrē tējas sēnes šķidrumu un saka — uz veselību! Tā mēs sēžam, malkojam neparasto dzērienu un risinām sarunu. Lana stāsta par savu iktēni, par to, ka viņas tēvs bijis latvietis, bet kara laikā nokļuvis padomju armijā, pie Gorkijas ievainots un kara hospitali iepazīsties ar medicinas māsiņu. Viņi apprečējušies un pasaule nākusi Lana. Pirms desmit gadiem Lana ieradās Rīgā, jo visu dzīvi ķūrp vinnījusi teva stāsti par vīna skaisto dzimteni. Lanai allaž līcīs, ka reiz dzīvos šeit. Tā ari notika.

Pārejam pie stāsta par sēni. Lanai tā ir kā dzīva būtne. Viņa stāsta: "Mūsdienas mājas šī sēne reti kur mit, un man tā ir bērnības atmiņa, nostalgija. Torez dzīvoju Gorkijā, bet vasarās braucu uz laukiem pie mamma skaudzenes Olgas, vīna bija

zinātnu doktore, gastroenteroloģe. Viņai bija tējas sēne, un laikam jau ne gluži no zila gaissa to ietēja uztura, jo par sim lietām zināja visai daudz. Olgas tēra pat tukšā dūša un iekurā dienas bridi. Tā ari es pamazām pieradu pie "sēnes tējas", kā es viņu toreiz saucu, un, ieradējusies ciermos, vienmēr pēc tās prasiju. Tomēr mūsu mājas sēne, diemzēl, neieviešas. Kad atbraucu uz Rīgu, ieraudzīju to, aizgājusi ciermos pie kādas draudzenes, un likās, ka satikos ar savu bērnību. Lūdzu draudzeni, lai vīna man sēni uzdavina. Tā, nu, mana milūle ir nonākusi te."

Atceros, ka ari manā bērnībā virtuvē uz galda vienmēr stāvēja tējas sēne, un mēs, četri bērni, kad vien sagribējām padzerties, sev lejām krūzēs patīkami salīdzībā padzērienu, kas lieliski veidzēja slāpes. Gimene bija lieļa, tādēļ mamma sēni turēja veselus trijus trislietu burkus. Pielikti visiem un vienmēr. Katrā zinā nekāda kokakola, sprauts vai citādi kārīgi mums nebija ne prātā, taču ari laiks bija cits — toreiz vēl uz lelām pārdeva gāzētu ūdeni no automātiem!

Lana turpina savu stāstu: "Ir divas iespējas pavairot sēni. Pirmai — to vienkārši dala. Redziet, tā ir kā kopā salikts pankūkas. Sagatavo sēni trauku, novāra ūdeni, atdzēsē to, sēni nomazgā un sadala pa pankūku kārtinām, kas pāsas brīvi atdalēs viena no otras. To dara ar rokām, nekādā gadījumā ne ar nazi. Kā nekā dzīvs organismi! Atdalīto daju liek sagatavotā traukā, kur ūdeni pievienots cukura sirups un tējas stiprums. Neberiet traukā cukuru pa taisno, izskidiniet to ūdeni! Sagatavotā šķidrumā uzmanīgi iesišiniet sēnes atdalīto daju. Sākumā tā slimos,

gūlēs uz sānu, bet tad izveselosies un uzpeldēs virspusē. Sēne ērti iekārtosies iekurā traukā un piemērosies trauka formai."

"Otrs sēnes pavairošanas veids ir vēl vienkāršāks. Nolejiet daļu no tējas šķidruma citā burcinā, to nenofiltrējot. Šķidrumā būs jau esošas sēnes sporas, un tās sāks vairoties. Pārkājet trauku ar marliņu un uz trim nedēļām alzīmirst par to. Varat ari pavērot: pēc četrām dienām vai pirmās nedēļas beigās virs šķidruma parādisies pelēcīga plēvīte, kas līdzinās caurspīdīgai medūzai. Tas nozīmē, ka sēne sākusi vairoties. Vēl pēc nedēļas tā būs jau biezāka, bet pēc trešās vai ceturtās nedēļas jums būs pašiem sava tējas sēne. Nu, ir laiks to piebarot — uzmanīgi pielejiet ūdeni, kurā izskidināts cukurs un tējas stiprums. Daudzi ieji kārtā ūdeni, bet es to vienmēr uztvāru un atdzesēju. Cukura un tējas daudzums atkarīgs no katra lietotāja garšas izjūtām. Tā kā man nepatik joti salds dzīriens, cukuru lieku kāt pavism nedaudz."

Lana par tējas sēni runā ar milzu ciegu: "No sirds iesaku — sēne ir jāmil un jākopj. Tā, protams, nav jāved laukā kā sunītis, taču savu uzmanību prasīs. Laiku pa laikam sēne ir jāmazgā. To daru reizi tris vai četrās nedēļas, bet viss atkarīgs no sēnes lieluma — jo lielākā sēne, jo biezāk tā būs jākopj. Izlejiet visu šķidrumu kopā ar sēni lielākā traukā, sēni ar rokām iznemiet un citā traukā uzmanīgi izpeldīniet. Trauku, kurā sēne dzīvo, kārtīgi izmazgājet, šķidrumu, kurā tā peldējusi, izfiltrējet, kāt pievienojot cukura sirupu un meiņas tējas uzvārījumu (tējas stiprums iesaku izfiltrēt, jo šķidrumā iekļuvušas tējas lapīnas pieplūsēnei un ieaug tajā kā kārpas; man tas nepatik, gribu, lai sēne būtu gluda un skaista). Kad viss sagatavots, iesišiniet burku sēni."

"Ir tējas cienītāji, kas šķidrumam pievieno ari žāvētus augus Parasti tās ir rozines. Ari es esmu tā dārījusi. Garša ir specifiskāka, bet ari rozines, uzpeldēt virspusē, ieaug sēnē, padarot to grubulainu. Tāpēc es rozines, ja ari ielēku, tad pēc kādas dienas iznemu atklāt laukā."

"Ja sēni nekopšķēr, nemazgāsiet, nepievienojet cukura sirupu un tēju, šķidrumus saskābs, kļūs dulķains un pēc garšas līdzinās etlikim. Savu aizmārību gan tulit pat varat izlabot, pievienojot cukura sirupu, tējas uzvārījumu un ūdeni. Lana stāsta, ka ar tējas sēni vīna esot apdāvījusi visus savus draugus un pazīnas: "Kas var būt labāks par šo dāvanu? Mūsdienas bērni un ari pieaugušie lej sev iekšā tiro kārīju — koka kolas, pepsi kolas un visādus citādus rūpnieciski ražotus atspirdzinošos dzērienus, kuriem kāt pievienotas gan pārtikas krāsveļas, gan konservāri. Mazi bērni pēc tempi kā traki, vecāki bez jēgas izdabā pēc tam brinās, ka mazulim bojājas zobi, piemērt kunga čūla un citas kaites. Vairākās manu draugu ģimenēs dara tā: tēju ielēj koka kolas puodelēs un ieliek leduskapi, tēja labi uzglabājas, laujot to pasniegt ik reizi, kad bērniem slāpst. Ticet vai nē, bet bērniem tas joti garšo. Es nezinu neko par šīs sēnes ārstniecisko iedarbību, taču kaut kur izslīju, ka tā nāk no Japānas, un tur jau nu zināja ko netot pārējā! Kad slāpst, dzēru tākā tējas sēni. Bieži vien, nākot mājas no darba, jau domās izjutu savu dzīrienu garšu. Tagad labu laiku kā esmu pensija, bet jūtos lieisksi. Domāju, ka daļēji tas ir ari manas sēnes nopeļns." — tā mājas māte.

Vīna esot dzīrējusī ari gluži neticamas lietas. Japānā un Tālajos ziemeļos šo sēni mēdzot sadalīt trijstūra gabaliņos un izķāvet. "Zāvējums" tiekot uzķarts uz auklīnās un kā talismans sargājot māju un majiniekus no nelaimēm. Lana neapgalvo, ka tam īpaši tīcētu, bet, kā saka, nav dūmu bez uguns. Ja ari labu žāvēta sēne neizdarīs, tad diez vai arī ko jaunu. Es gan blīstu, ka māji tāpat ir laba aura. Skat, kā te zied sanpaulījas, un zalo dažādi telpaugi. Lana par šo piebūdi priecīgi smaida.

Projām dodos ar burcinu rökās. Lana man tāja ir ielējusi daju no savas sēnes šķidruma. Pārbraukusi mājas, noīku sēni uz plauktu un saku: "Jūtēs kā mājas!"

Nemeklējiet to, kas jūs pazudinās

Alise Tifentāle, speciāls LTSAA

Tas Latvijas iedzīvotāju slānis, kurš darba dienas pavada birojos pie datoriem, bet vakaros un brīvdienas apmeklē kino, iet uz deju klubiem, skatās TV, piedāvā realitātes šovus (vai sekot līdzi notikumiem tajos) un spēlē datorspēles, droši vien nemaz nenojauš, ka tāja paša laikā un telpā pastāv ar citi sadzīves iekārtosānas modeji. Ar šo it kā progresīvo un kosmopolītisko slāni visspīlgtāk kontrastē sabiedriskās organizācijas "Dieva dēļ" studētās dzīvesveids — tautas tradīciju atjaunošana, dzīve pie dabas un pilnīga atlikšanās no tā baltā trokšņa, kurš apdulina katru masu izklaides produktu patēriņtāju.

Sabiedriskās organizācijas "Dieva dēļ" vadītājs Vidvuds Dziljeja stāsta: "Mūsu kustības kodols ir vairākas salmes, kuras dzīvo pēc senlatviešu principiem, pierādot, ka tie ir dzīvotspējīgi ari mūsdienās. Mūsu kustībai ir daudz piekritēju un atbalstītāju, kuri vēl nav izskrušies par šo soli — pievienoties mūsu kopienai — un pagādām vēl dzīvo integrēt tājā sabiedrībā, kuru kultīvē masu medīj. Holivudas films un visspār izklaides industrija. Mēs, "Dieva dēļ", cēnāmies tuvināt savu sadzīvi un domāšanu dabiskai pasaules izjūtai, dzīvojot saskānā ar Visuma likumiem. Pēc senām liecībām praktizējot senču rituālus, kas nes mums dzīvību un spēku, mēs cēnāmies izlūgties svētību visai Latvijai, kas tagad ir apdraudēta un var nogrīmt kosmopolītiskā patēriņtāku kultūras atvārta. Piemēram, aspirina vieta daudz labāk un veselīgāk ir izmantot vitola mizu novārījumu. Mēs nenoliedzam ari dažādus citus dabiskus līdzekļus, kuri nav fiksēti etnogrāfiskajā materiālā, bet kuri pēc būtības atbilst mūsu ideālam. Piemēram, tējas sēne — tās izcelīsme nav istī skaidra, bet tā apliecinā dzīvās dabas uzvaru pārkāmiskām, mākslīgi radītam vietām. Senlatviešu dzīvesveids — pīmkārt jau tā ir pārtika. Tu esi tas, ko tu ēd, kā saka. Tāpēc mēs popularizējam sabiedrību senlatviešu sēnas un ēdēnu gatavošanas tradīcijas, kuras esam atradusi etnogrāfiskās un folkloras liecībās. Saskaņā ar senlatviešu ticējumiem un priekšstābem, tautas apzīņā dzīj iekodēts pretstats "savējo" un "svešo" ēdiens, tas saistīs ar pretstatu

"dzīvības" un "nāves" ēdiens. Dzīvības ēdiens ir viss, ko mēs paši savām rokām varam izaudzēt un sagatavot, nekādātējot dabai. Nāves ēdiens ir visi kārīki apstrādātie produkti, kas tiek ražoti gigantisku mērogā fabrikās, kur tiek neplieškaras milošas rokas, nemaz nerunājot par genētiski modifikuētu pārtiku un tādiem pilnīgi nedabiskiem izstrādājumiem kā atspirdzinoši dzērieni, ātrās uzkodas, košļājamās gumijas un tamīldzīgi.

Protams, "Dieva dēļ" īdejā daudziem var ilgties neplieškarā, bet kustības ideju kārtīgākie piekrītei cēnās istenot dzīvē pēc iespējas dabiskākā dzīvesveidu, atsakoties no pilnīgi visa, kas biroju cīlēvēkam šķērētās. Galvenokārt jau tās ir informācijas tehnoloģijas, jo, saskaņā ar dažu "Dieva dēļu" normēties iedzīvotāju teikto, tās ir radītas, lai paziņinātu cilvēci. Šajā normētē, kur dažas ģimenes dzīvo pašu rokām ceļos un aprūpētos mājokļos, nav nedz elektības, nedz centrālās apkures, nemaz nerunājot par mobilajiem tālrupiem, televīziju, radio, datoriem un internetu. Te nerēdzēt plāstmasas pudeles un traukus, vienreiz lietojāmās maisiņus, papīra salvetes un daudz ko citu, bez kā mūsu iekārtām nemaz nevarētu pastāvēt. V. Dziljeja paskaidro: "Latvijā pieteik dabas resursi, lai latvieši varētu paši sevi apgādāt, izmantojot senču rituālus. Svežzemnieku celtās liepīlētās izjūcas latvieša un dabas harmoniju, tāpat kā kultūras surogātā infekcija, ko izplata šīs liepīlētās. Iekriens no svežzemnieku leveduriem — gan tā saucamā populārā kultūra, gan alkohols, tabaka un citas reibinošas vielas, gan arī informācijas tehnoloģijas un datorspēles pazudinātā cilvēkus. Tās samaitā, atnem cilvēkiem pagātni, tradīcijas un līdz ar to svētību. Jo latvieši ir izredzēta tauta, un viņiem jāsaglabā skaidrā pārtika."

"Dieva dēļu" normētē, kas nedaudz atgādina kādu klausu Brīvdabas muzeja noslēgumā, nekad nebūs dzīrēdamas tās skanas, kuras piepilda kosmopolītisku pilsētnieku biroju un dzīvokļus — te neskan datorspēlu varonu apšaude un kliedzieni, radio neatkarīgi vienmūžas un garlaicīgas popdzīsēmīnas, no TV neatskarēs "Govi un cāja" vai "Dienvidparks" varonu pārvērtības un agresīvās

pilnās balsīs. Šeit dzīvojošie bērni pavada laiku dabā, iepazistoties ar lielo pasaules kārtību un dabas likumiem, nevis ar Bārbijām, Lego plastmasas kļūcīšiem un elektroniskajām rotātējām. Vai tādā gadījumā šeit augošiem bērniem netek atņemta būtiska mūsdienu kultūras daļa? V. Dziljeja paskaidro: "Cilvēks pīmkārt jau ir dabas sastāvdaļa, un mākslīgā kultūra ir nelielas, samaitītas cilvēku daļas fantāziju produkts. Kāpēc tā saucamā civilizācija pasaulē ir tik joti populārs, piemēram, elektroniskās rotātējas? Tā ir smaga problēma, kas liecina par mūsu civilizācijas tuvošanos strupceļam savā attīstībā. Mūsdienas vecāki bērniem atstāj mājas vienus pašus, jo viņi ir aizņemti ar savas karjerās veidošanu, un viņiem vienkārši nav laika saviem bērniem. Šī narkotiskā apsēstība ar karjeru un naudu sintētiskajā pasaulē pāriet uz nākamo pauaudzi — uz pauaudzi, kas nezinās, kas goss neēpukis, jo TV reklāma apgalvo pretējo, viņi nezinās, ko nozīmē reālās spējas, jo būs redzējusi tikai datorspēlu varonus, kuri līksmi šķaidra pretlinēku asinis paša izdzīvošanas labā, un tad saņem pagājījumu no datora: You have died. Press ESC to continue. Dzīvība un nāve — tas ir tik vienkārši! TV ir labāka un uzticamākā bērnu kārtība par iekurū vecvecāku vai radinieku vai noliu auklīti, jo tam nav jāmaksā, tas vienmēr izkādā, un galvenais — bērns taču kaut ko nepārtraukt iemācis. Viņš nejausi noskatās zinu pārrādi un redz bezķāsīgi notilmētus nezēlīgi sakropījotus līdmašīnas avānjas upurus, teroristu uzbrukuma upurus, dabas katastrofas upurus, auto avānjas upurus, militāra apvērsuma upurus, epidēmijas upurus, bērnu upurus. Bērnam ir elektroniskie draugi — "runājošais" Fēbījs, kas nozēlojami mēģina imitēt komunikāciju ar otru dzīvu personu, viņam ir Bārbijas sintētiski perversi skāstums un citi elektroniski draudzīni, kas "dzīvo" blakus, prasa uzmanību, bet tājā pašā laikā mazais cilvēks prelī nesāņem neko, nedz ištu skāfēnu, pīeskāfēnu, smieklus, nedz izjūt atbilstību, vairāk vali jebkādas citas cilvēkiskas izjūtas. Kas ir šīs jaunās, aupošās pauaudzes labāki draugi — ne jau vairs surs vai kārminu bērns, bet elektroniskie monstri un masu medīj, kuriem uzticētībā tik svarīgais bērnu audzināšanas darbs. Cilvēks gandrīz 90 % izdzīvošanai nepieciešams informācijas iegūst mācīties, genētiski tiek pārmantota pavisam neliela daļa, pašas primitīvās fizioloģiskās funkcijas. Un šajā tik svarīgajā cilvēka attīstības stadijā iniciācijas rituāla, priesīra un dzīves skolotāja funkcijas pilda televīzija un virtuālie milui. Tāpēc es jums saku: nemeklējiet to, kas jūs pazudinās. Atgriešanās pie dabas ir viengālis glābiņš, kas var pasargāt mūsu civilizāciju no bojājējām."

Kā tās lietas tika darītas

OPEN aktivisti jutās patikami pārsteigt, iepazistoties ar grupas *Primitive* (Pēteris Kimelis un Katrina Neiburga) veikto pētījumu par tējas sēni un tās kopienu Latvijā, bet kopēja darba grupa projekta tālakai istenošanai izveidojās nejauši.

Gan vieni, gan otri piedalījās starpregionālā mēroga kultūrpolitikas seminārā *Image of Borders*, ko divās kārtas - Stokholmā un Hanoverā izstādēs *Expo2000* ietvaros - rīkoja Zviedru institūts. Kā norāda semināra nosaukums, tā diskusiju tēma bija multinacionālo kopienu pieaugošā dominante Eiropas kultūras procesos, robežkultūru fenomens pilsētas subkultūru vidē, starpdisciplināri maksas projekti, globālās pasaules komunikāciju mehānismi un reģionu savstarpejā integrācija kopējā kultūrvidē. Sarežīti.

Saskatot paralēles starp semināra koncepciju un atzinām, kas gūtas darbā pie tējas sēnes projekta, OPEN un *Primitive* vienojās kopējiem spēkiem izstrādāt prezentācijas platformu, ar kuru iepazīstināt semināra dalībniekus. Nespējot atrisināt ar robežas šķērsošanu saistītās problemātikas, tējas sēne uz Zviedriju tika nogādāta nelegāli. Katrina Neiburga to izveda cauri multai pliepinājusi savām krūtīm, bet Pēteris Kimelis centās novērst multnieku uzmanību. Tādēļ bija iemesls seminārā tējas sēni pasludinat par bēgli. Turkiāt, par politisko, jo tās turpmāko eksistenci iepriekšējā mitnes zemē reāli apdraud globālo pasaules koncernu importētie soft-drink paveidi, piemēram, Coca-Cola. Iepazinušies ar atspirdzinošo dzērienu, tā vēsturi un blokīmisko sastāvu, garšu un sociālpolitisko kontekstu, semināra dalībnieki paužā reālu vēlmi palīdzēt. Izdālti tika sešdesmit astoni tējas sēnes paraugi, kas nu uzsākusi integrācijas programmu Skandinavijā, Vācijā, Baltkrievijā un Baltijas kaimīnavalstīs. Tā kļuvusi gan par ģimenes locekļi kāda vaists sekretāra mājās, gan sadraudzējusies ar zināmākajiem Stokholmas hip-hopieriem un dzīvo kopā ar kādu no viņu MC.

Semināra dalībnieki tika iepazīstināti ar ar nule kā *Latvijas Neatkarīgās Televīzijas* ēterā un rīndā zurnālu (*Santa, Klubs, Rīgas Vīni, Privātā Dzīve, Mans Mazais*) pabijušo sociālās maksas projektu OPEN *Stādinugas*, kas pievērsa sabiedrisko domu vītālām mūsdienu dzīves aktualitātēm.

Tā ietvaros pazīstami jaunās pasaudzes kultūras aktivisti (Beta, Mikells Fīlers, Monika Pormale, Gatis Rozenfelds, grupa *Fact*, DJ Monstrs, VJ Grauds, *Famous Five*, u.c.) izveidoja septīnus klipus, kas kā alternatīva trīs mēnešus tika rādīta televīzijas kanāla reklāmas bloku jūklī, akcentējot patēriņu sabiedrībā ignorētās sociālās un kultūras dzīves problēmas. Neredzīgas meiteņes te lejutās modes modeļu lomās, norādot uz "modes" diktāta absurditātēm. Apokaliptiskā pasacīnā par animācijas varonjiem piestrādāja vizuālās kultūras monstri no plaša patēriņa produktu dizainagājiem iepakojumiem. Grupas *Fact* dzīsmu *lelās* ilustrēja urbānās ainavas no postindustriālās Rīgas geto rajoniem, bet *Famous Five* demonstratīvā nostāja pret televīzijas kanālos propagandētā vārdarbiņu rāsīja pat parlamentāriešu diskusijas. Tiesa, ne ipaši gaimojošas, jo grāsījās aizliegt klipa *Bloody TV* turpmāko demonstrāciju.

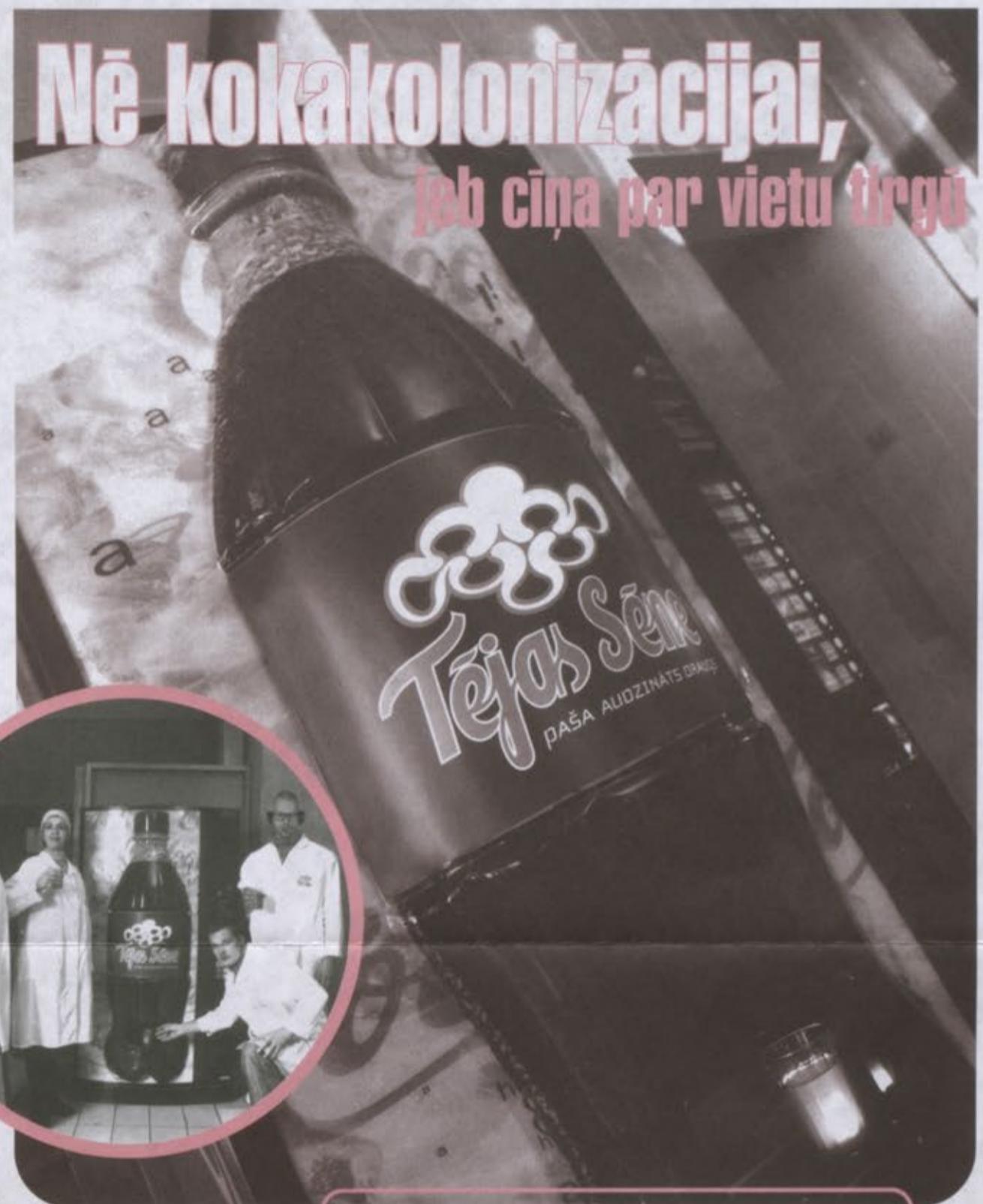
Fakts, ka prezentācijai tika izvēlēti reklāmas bloki televīzijā un arī preses adaptācijas nedaudz iedzinājās reklāmas formātām, daudzos izraisīja neizpratni par projekta mērķiem. OPEN vēlme pielāgot kultūras aktivistu rādošās izpaušmes mūsdienu komunikācijas mehānismiem un sasniegāt pēc iespējas lielāku auditoriju bieži vien tika pārprasītas. Par to liecināja jautājumi, vai OPEN te gribējis ko reklamēt un ko tieši. Pārasti šādos gadījumos skaidrot nebija jēgas. Tomēr negribējās arī atbildi parādā palikt. Nācās meklēt pēc produkta, ko šiem mūžieni gribosaijēm patēriņājēm iebarot. Tieši tad arī OPEN uzzināja, ka grupa *Primitive* strādā pie tējas sēnes projekta.

Tējas sēne lieliski atbildē OPEN uzstādītajām prasībām. Tās alternatīvās raksturs prasījis pēc popularitāti velcinošās kampanas, kas tai nodrošinātu vīetu sabiedriskajā domā un integrētos ledzīvotāju sadzīvē. Cerības tika liktas uz tējas sēnes brīnumalino spēju mobilizēt ietotāji imūnsistēmu. Imunitāte, kas kalpo kā organismā aizsardzības mehānisms, šķiet gana nikulis jomās, no kurām reāli atkarīga cilvēka eksistences nākotne. Nekritiskā attieksmē pret apkārtējās vides aizsardzību, pret ražošanas apjomu arīvien progresējošo pieaugumu, kā arī produktu lomu ikdienas uzturvielās un sasniegumiem bioinformātikas tehnoloģijās.

Kampanja tika izstrādāta, vadoties pēc mūsdienu mārketinga pamatprincipiem. Tika noteikts, ka tējas sēnei jāķūst par Trojas zirgu pie patēriņāju mūra vārtiem. Ar skāju balsi, lai sadzīd otrā pusē. Ar acis kritošu eksterjeru, lai pamana. Un ērtu "translokācijas" mehānismu, lai tā bez grūtībām nokļūtu pie mērķa auditorijas. Tātad nepieciešama reklāma masu saziņas iedzīklos, labs iepakojuma dizains un visiem ērti pieejams distribūcijas punkts pilsētvīdē un internētā.

Pārējo tējas sēnei uzticēts padarit pašai. Protams, tas gan nenozīmē, ka jūs vīnai nevarētu palīdzēt. Pievienojieties *Latvijas Tējas sēnes audzētāju asociācijai!*

OPENinfo

Neiņi pēc LTSAAs pirmsdibināšanas sapulces, interesē par mums izrādīja aktivistu ūniņu, kas izteica vēlmi iesaistīties jaunajā organizācijā. Pamatnostādnū ziņā domstarpību tā kā nebūtu, bet pārsteidz šo jauniešu darbības metodēs saskatāmās ekstrēmisms. Tieša valoda vai jaunībai raksturīgais maksimalisms? Copy-right pārkāpums vai maksas akcija? Tomēr viens ir skaidrs, atgūt vietu Latvijas dzīvē tējas sēnei nenāksies viegli.

Pasūtiet: <http://open.x-i.net>

LTSAA uzskata, ka tējas sēnas ietekmēm nav jāizskaidra. Tātad atsakās ierajot par mūsu attiecībām ar tējas sēni, mēs panāksim to, kā sabiedrība būs spiesta mazināt savu viedību daļā institūtu. Lai tie sadzīves priekšmeti saskarsmē ar lidzciļveidēm lai paust jūsu nostāju. Coming out, - tā teikti 1. Z. Cetējā ietkā, emģumām piegājot, elastīgas kokvilnas kreklī ar simboliku. Dažādās krāsās, īsa un garās plēdūrknes, varums iegādāties. 3 Normītās īstādēs un saukli. Es lietoju tējas sēni. 4. Glizes ar simboliku. Stikla.

Uzmanību! No 1. decembra strādās OPEN vācu, kur bez maksas būs iespējams saņemt sēnu kolonijas aizmetus. LTSAA periodiski izdevumu un legādālēs augstāk minētos tējas sēnes audzētāja aksesuārus.

Veicot Ziemassvētku pirkumus, iegriežaties arī mūsu veikalā Valdemāra Centrā (Kr. Valdemāra 21, ieeja no Elizabetes ielas)!

Tējas sēne - ne tikai mājas aptieciņa

Pelējumus no tapetēm var nodzīt, appelejušās vietas apmazgājot ar 3% līzola atšķaidījumu. Mēbelu pelējumus nodzen ar apmazgāšanu sodas ūdeni. Pret dažādiem pelējumiem vēl noder kumeļu tējas sēnes un spīta maišiņus.

Papīru uz skārda iespējams uzmīt ar sipoļu sulu, ja pirms tam skārds normazgāts ar tējas sēnes un sodas ūdena maišiņu.

Katlakmens tiršanai no tejkannu, patvāru, kattu sienām nav obligāti jāizmanto kimiskie līdzekļi. To iespējams notīrt arī ar dzeramās sodas un stipras tējas sēnes palīdzību. To dara tā: tejkanna (vai citā trauka) ieļ karstu ūdeni un uzkarē līdz vārišanas temperatūrai, tad pievieno 2 1/2 ēdamkarotes dzeramās sodas uz 1 l ūdens. Vāra 20-25 minutes, pēc tam ūdeni notej un tejkannu piepilda ar tējas sēnes dzierienu, uzkarē un vāra 20 minutes. Pēc tam uzburbušo katlakmens stāni viegli nonemt no tejkannas sienām, piemēram, ar koka irbuli. Tejkannu rūpīgi izskalo.

Emaljētu trauku, katti, blodas, pannas ir gili un praktiski. Tie viegli mazgājami, tārīgi, kalpo ilgi un droši, ja, tos lietojot, ievēro dažus

noteikumus. Emaljētu traukus tira ar sāli samērcētu mikstu lupatinu. Nominējums emaljēta kattu lekspusē pazūd, ja tajā uzzvāra stipru tējas sēnes dzierienu kopā ar skābu ābolu mizām.

Tējas sēne ir labs laistījums jauniem, nesen pārstādītiem rododendru stādiem.

Ja grībi, tai ziedu pumpuri atrāk atvērtos, pievieno ūdenim nedaudz tējas sēnes dzierienu (vienu ēdamkaroti uz 1/2 ūdens).

Universāls tintes traipu tiršanas līdzeklis ir vārma sāls, ar kuru pārkaisa tintes traipu, un virsū uzeļ stipru tējas sēnes dzierienu. Šis tiršanas veids derīgs jebkura veida audumiem.

Dzīmšanas dienu svīnibās bēriem šampanieti lieliski aizstas glāzēs salīeitis tējas sēnes padzieriens, kam mīkli pirms pasniegšanas pievienots nedaudz dzeramās sodas. Tas putos un būs stiprāk gāzēts nekā parasti.

Ja rokas notraipjušas ar tinti, vispirms tās aplaplīni ar tējas sēni, bet pēc

tām traipus paberz ar sērkocīna galvīgu! Traips sāks balēt un driz vien izzudis.

Lai mušas nenokēzitu logu rūtis, normazgā tos ar vieglu tējas sēnes šķidrumu (pusglāzi uz spaini ūdens), bet logu rāmju ierīvē ar sipoļa šķeli.

Plastmasas rokassprādzes, krelies, auskarus un gredzenus var mazgāt ūdeni, kam nedaudz pievienota tējas sēne (1 ēdamkaroti uz 1 1/2 l ūdens). Ja krelies ir joti netrās, tās nover no diega un mazgā katru pēriņi atsevišķi. Koka rotas lietas nedrīkst mazgāt, tās var tikt tikai ar vieglu milku tējas sēnē samitrinātu lupatinu. Koka rotas nav vēlamas aplikt ap kaklu, ja tās ieziestas ar kremu, vai aizskart ar taukainām rokām.

Izmantotā literatūra:

Mazi noslepumi mājsaimniecībā, Rīga, Avots, 1991.

Zelta mājas grāmata, Rīga, Praktiskā bibliotēka, 1932.

S.Mogilevska, Meilenes, grāmata jums!, Rīga, Zvaigzne, 1977.

PKazarjans, Kimija un derīgi padomi, Rīga, Liesma, 1968.

Strādājot pie izpētes darba un tējas sēnes popularizācijas kampanas realizācijas, OPEN un darba grupai arvien nācās lūgt pēc palīdzības. Mēs esam pateicīgi par izrādīto sapratni un pretimnākšanu:

Mārtiņam Taurenim

Madarai Kirssei

Teklai Šaiterei

Alisei Tifentālei

Andrejam Ēkim

Guntaram Traubergam

Gatim Rozenfeldam

Vadimam Aleksejevam

Zemkopības Ministrijas Sabiedriskās ēdināšanas kompleksa darbiniecēm

Jānim Garančam un x-i.net

Betai

Walteram Werneram

Ernestam Karlsonam

Jūlijai Rumjancevai

Mikam Petersonam

Latvijas Laikmetīgās mākslas centram

Sorosa Fondam Latvija

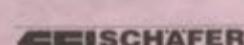
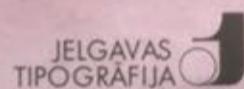
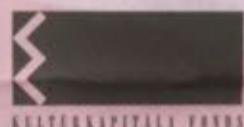
Zviedru Institūtam

Dimam un Olegam

Mārtinam Kiberam

Lanai un visiem tējas sēnes audzētājiem, kas atsaucās uz mūsu sludinājumiem presē

Un, protams, Andrejam Kalnačam.

Lūdzam apmeklēt Tējas sēnes veikalu Valdemāra Centrā!

veikals atvērts ik dienas no 12 00 līdz 18 30 sākot no 01 12 00

Latvijas Tējas sēnes audzētāju asociācijas (LTSA) rikotā tējas sēnes popularizācijas kampaņa noris OPEN projekta Anti-bode ietvaros sadarbībā ar grupu Primitive (Katrina Neiburga un Pēteris Kimeis) Idejas autori: grupa Primitive. Dizains: Kirils Kirasirovs. Video: Katrina Neiburga un Pēteris Kimeis. Projekta kurators: Kaspars Vanags. Projekta koordinatore: Agne Skane.

Apmeklējet OPEN mājas lapu un tējas sēnes veikalu internetā: www.open.x-i.net

open
art management